

Boshlang'ich sinflarda sifatni o'rganish tizimi. Mavzuni o'rganishning vazifalari. Sifatni o'rganish jarayonida leksik-stilistik ishlar.

Ma'ruza rejası

1. Boshlang'ich sinflarda sifat turkumi yuzasidan o'quvchilarda hosil qilinadigan bilim, ko'nikma, malakalar.
2. Boshlang'ich sinflarda sifatni o'rganish bosqichlari va izchilligi.
3. Sifatni o'rganishda qo'llanadigan metodlar.
4. Sifat so'z turkumini o'rganishda qo'llaniladigan mashqlar tizimi.

Tayancha atamalar: sifat, bilim, ko'nikma, malaka, shakldosh sifat, ma'nodosh sifat, qarama-qarshi ma'noli sifat, suhbat metodi, induktiv metod, analitik metod, aqliy hujum, tarmoqlash metodi, deduktiv metod, sintetik metod, yarim izlanishli muammoli metod, mustaqil ish metodi

SIFATNI O'RGANISH METODIKASI

Sifatni o'rganish tizimi materialni leksik va grammatik tomondan izchillik bilan boyitib, murakkablashib boradi. O'quvchilar I va II sinfda sifatning leksik ma'nosini kuzatadilar, sifatga *qanday?*, *qanaqa?* so'rog'ini berishga o'rganadilar; III sinfda sifat so'z turkumi sifatida o'rganiladi; IV sinfda ilgari o'rganilganlar takrorlanib, grammatik materialga bog'liq holda *qip-qizil*, *yam-yashil* kabi ortirma darajadagi (atama aytilmaydi) sifatlarning yozilishi o'rgatiladi. Ona tili va o'qish darslarida o'quvchilar nutqi yangi-yangi sifatlar bilan boyitiladi, ularga oldindan ma'lum bo'lgan sifatlarning ma'nosiga aniqlik kiritiladi.

Sifatni o'rganish metodikasi uning lingvistik xususiyatlariga asoslanadi. Sifat predmetning belgisi (rangi, hajmi, shakli va ko'rinishi, maza-ta'mi, xarakter-xususiyati, hidi, vazni, o'rin va paytga munosabati)ni bildiradi. Sifatning leksik ma'nosi uni ot bilan bog'liq holda o'rganishni talab qiladi. Sifatni tushunish uchun I sinfdanoq o'quvchilar e'tibori sifatning otga bog'lanishini aniqlashga qaratiladi. O'quvchilar predmetning belgisini aytadilar, ularda so'roq yordamida gapda so'zlarning bog'lanishini aniqlash ko'nikmasi o'stiriladi, ya'ni ular gapdagi sifat va otdan tuzilgan so'z birikmasini ajratadilar (atama aytilmaydi). Keyingi sinflarda bu bog'liqlik aniqlashtiriladi. Shunday qilib, sifatning semantik-grammatik xususiyatlari sifat ustida ishlashni leksik va grammatik (morfologik va sintaktik) ravishda olib borishni talab etadi.

Boshlang'ich sinflarda "Sifat" mavzusi quyidagi izchillikda o'rganiladi: 1) sifat bilan dastlabki tanishtirish (I, II sinf); 2) sifat haqida tushuncha berish (III sinf); 3) shu grammatik mavzu bilan bog'liq holda ayrim sifatlarning yozilishini o'zlashtirish (IV sinf).

Sifat bilan (atamasiz) dastlabki tanishtirish (**birinchi bosqich**) sifatning leksik ma'nosi va so'roqlari ustida kuzatish o'tkazishdan boshlanadi. Predmetning belgilari xilma-xil bo'lib, uni rangi, mazasi, shakli, xil-xususiyatlari tomonidan tavsiflaydi. Shunday ekan, sifat tushunchasini shakllantirish uchun uning ma'nolarini aniqlash talab etiladi. O'qituvchi predmetni yoki uning rasmini ko'rsatadi, o'quvchilar uning belgilarini aytadilar va yozadilar. Masalan, (*qanday?*) olma – *qizil*, *shirin*, *yumaloq* olma; (*qanday?*) ip – *uzun*, *ko'k* ip. Albatta, suhbat asosida o'quvchilar olma, ip so'zlari nima? so'rog'iga javob bo'lib, predmet nomini bildirishi, *qizil*, *shirin*, *yumaloq* kabi so'zlar *qanday?* so'rog'iga javob bo'lib, predmetning belgisi (rangi, mazasi, shakli)ni bildirishini aniqlaydilar. O'qituvchi atrofimizni o'rab olgan predmetlarning o'z belgilari borligini, ular bir-biridan shu belgilar bilan farqlanishini yana bir-ikki misol bilan tushuntiradi (*Qanday daraxt? – Katta, chiroyli, sershox, ko'm-ko'k daraxt. Qanaqa shkaf? – Oynali, baland shkaf*). Xulosa chiqariladi: *qanday?*, *qanaqa?* so'roqlariga javob bo'lgan so'zlar predmet belgisini bildiradi.

O'quvchilar belgi bildirgan bunday so'zlarning nutqimizdagi ahamiyatini anglashlari uchun sifat ko'p uchraydigan matn tanlanib, avval sifatlarini tushirib qoldirib, so'ngra sifatlari bilan o'qib beriladi va mazmuni taqqoslab ko'rsatiladi. Predmetni aniq tasvirlash uchun uning belgisini bildiradigan so'zlardan foydalanilgani tushuntiriladi. Bu darslarda ko'rgazma vositalar (predmetlar, predmet rasmlari, syujetli rasmlar)dan keng foydalaniladi.

O'quvchilar *qanday?*, *qanaqa?* so'roqlariga javob bo'lgan (predmet belgisini bildirgan) so'zlarni o'zlashtirishlari uchun mashqning quyidagi turlari samarali hisoblanadi: 1) so'roq yordamida predmetning belgisini bildirgan so'zlarni tanlash; 2) aralash berilgan so'zlardan gap tuzish; 3) matndan

kim? yoki *nima?* so'rog'iga javob bo'lgan so'zni va unga bog'langan *qanday?* va *qanaqa?* so'rog'iga javob bo'lgan so'zni tanlab (so'z birikmasini topib) aytish va yozish; 4) tayanch so'zlar va rasm asosida gap yoki kichik hikoya tuzish.

Ikkinchi bosqichda asosan ikki vazifa: "sifat" tushunchasini shakllantirish hamda o'quvchilar nutqini yangi sifatlar bilan boyitib borish, fikrni aniq ifodalash uchun mazmunga mos sifatlardan nutqda o'rinli foydalanish ko'nikmasini o'stirish hal qilinadi.

"Sifat" tushunchasini shakllantirish o'quvchilarning "predmet belgisi" degan umumlashtirilgan kategoriyaning o'zlashtirish darajasiga bevosita bog'liq. Shu maqsadda rang, maza, shakl-hajm, xil-xususiyyat bildiradigan so'zlar guruhlanadi va shu so'zlarning xususiyatlari umumlashtiriladi. Sifatning leksik ma'nosi bilan birga uning xarakterli grammatik xususiyatlari ham qayd etiladi. Sifatlarning xususiyatlarini umumlashtirish asosida o'quvchilar uning so'z turkumi sifatidagi o'ziga xos ko'rsatkichlarini ajratadilar: a) predmet belgisini bildiradi, b) *qanday?* yoki *qanaqa?* so'rog'iga javob bo'ladi, v) gapda otga bog'lanib, shu ot bilan so'z birikmasi hosil qiladi, ikkinchi darajali bo'lak vazifasida keladi.

Bu sinfda og'zaki va yozma ijodiy ishlar (maktab bog'i yoki parkka ekskursiya vaqtida kuzatilgan daraxt, qushlar, hayvonlarni tasvirlab kichik hikoya tuzish kabilar)ga katta o'rin beriladi.

O'quvchilarning sifatning leksik ma'nosi haqidagi tushunchalarini chuqurlashtirish va predmetni har tomonlama tasvirlash malakasini o'stirish uchun: 1) berilgan predmetlarning rangi, mazasi, shakli, xususiyatini ifodalaydigan sifatlar tanlash va yozish: *Qanday* shaftoli? *Shirin, suvli, tuksiz shaftoli.* *Qanday* kitob? *Qalin, qizil kitob;* 2) berilgan belgilariga qarab qaysi hayvon ekanini aniqlash: *Tikanli, kichkina, foydali ...* (tipratikan). *Ehtiyotkor, ayyor, yovvoyi ...* (tulki); 3) predmetlarning belgisiga qarab topishmoqlarning javobini aytish kabi mashqlardan foydalanish mumkin.

Sifatning nutqimizdagi, fikrni aniq va tushunarli ifodalashdagi o'rnini puxta o'zlashtirishga erishish uchun ma'nodosh va zid ma'noli sifatlar ustida ishlash, o'qish darslarida sifatning o'z va ko'chma ma'noda ishlatilishini kuzatish maqsadga muvofiq. Sifatni o'rganish jarayonida so'z yasashga oid mashqlarni muntazam o'tkazib borish o'quvchilarda u yoki bu so'z turkumini yasash uchun so'z yasovchi qo'shimchalardan ongli foydalanish malakasini shakllantiradi.

Uchinchi bosqichda sifat haqidagi bilimlarni takomillashtirish, og'zaki va yozma nutqda sifatlardan aniq, o'rinli foydalanish ko'nikmasini o'stirish bilan bog'liq holda *-roq* qo'shimchasi bilan qo'llangan sifatlarini va *ko'm-ko'k, yam-yashil* kabi sifatlarini to'g'ri yozish malakasi shakllantiriladi. Ish mazmuni shu vazifalarni bajarishga qarab belgilanadi va o'quvchilar nutqini o'stirishga qaratiladi.

Nazariy ma'lumotlarga asosanib: matnda berilgan otlarning belgilarini ifodalaydigan sifatlarini tanlab qo'yish, gapda sifat bog'langan otni (so'z birikmasini) aniqlab yozish; otga mos sifatlar tanlab predmetni tasvirlash, berilgan sifatlar yoki so'z birikmasi bilan gap tuzish kabi mashqlardan foydalaniladi. Mashq materialini tanlashda *-roq* qo'shimchasi bilan qo'llangan *yaxshiroq, aqlliyoq* kabi, shuningdek, *tip-tiniq, sap-sariq* kabi sifatlar ko'proq bo'lishiga e'tibor beriladi. O'quvchilarning mustaqilligi osha borgan sayin, mashq topshiriqlari ham asta-sekin murakkablashtira boriladi. Shunday qilib, sifatni o'zlashtirishda uni ot bilan o'zaro bog'liq holda o'rganishga asoslaniladi.

Sifat yuzasidan o'quvchilar quyidagi bilim, ko'nikma va malakalarni egallashlari lozim:

Bilim:

1. Sifat, sifatning ma'no turlari;
2. *Qanday?*, *qanaqa?* so'roqlariga javob bo'lishi;
3. Ikkinchi darajali bo'lak vazifasida kelishi;
4. Ohang yordamida bog'lanishi;
5. Shakldosh, ma'nodosh sifatlar.

Ko'nikma:

1. Sifatning ma'no turlarini farqlashi.
2. Sifatga *qanday?* so'rog'ini bera bilishi.
3. Gap va matn tarkibidan sifatni so'roqlari orqali aniqlay bilishi.
4. Sifatlarini belgi bildiruvchi boshqa so'zlardan farqlay bilishi.
5. Sifat bog'lanib kelgan so'z orqali unga so'roq bera olishi. Sifatning otga bog'lanib kelishini bilishi.

6. Sifatning gapda ikkinchi darajali bo‘lak vazifasida kelishini, uni to‘lqinli chiziq orqali belgilay olishi.

7. Sifatlarni to‘g‘ri talaffuz qila olishi.

8. Sifatlardan og‘zaki va yozma nutqda to‘g‘ri va o‘rinli foydalana olishi.

9. Sifatlarga shakldosh so‘zlar, ma‘nodosh, qarama-qarshi ma‘noli sifatlar topa olishi.

Malaka:

1. Sifatlarning ma‘nosini izohlay olishi.

2. Sifatlarning talaffuzi va yozilishini izohlay olishi.

3. Imlo lug‘atdan foydalana olishi.

4. Sifatlarni o‘qilgan asar matnidan topa olishi

5. Berilgan sifat ishtirokida birikma va gap tuza olishi.

7. O‘qiganlari, kuzatganlari va rasm asosida sifatlarni qatnashtirib kichik hikoyacha tuza olishi.

8. Matndagi sifatlarni boshqa ma‘nodosh sifatlar bilan almashtirisha bilishi.

Sifatni o‘rgatishda quyidagi metodlarni qo‘llang va ularning eng samaradorini ajratib, izoh bering.

Suhbat metodi

Induktiv metod

Analitiz-sintez metodi

Aqliy hujum

Tarmoqlash metodi

Deduktiv metod

Yarim izlanishli muammoli metod

Mustaqil ish metodi

Mashqlar tizimi

- Ajratib ko‘rsatilgan so‘zlarga qanday?, qanaqa? so‘roqlarini bering. Bu so‘zlar qanday ma‘no bildirayotganini ayting.
- Ajratib ko‘rsatilgan so‘zlarga so‘roq bering. Ular qanday ma‘noni bildiriyapti?
- Qanday? so‘rog‘i yordamida sifatlarni toping.
- Rang, shakl, maza bildirgan sifatlarni narsa va Shaxs bildirgan so‘zlar bilan birikma tarzida yozing.
- Qanday? so‘rog‘iga javob bo‘lgan sifatlarni toping. Ular kimning yoki nimaning belgisini bildirayotganini ayting.
- Sifatlarga narsa va Shaxs bildirgan so‘zlar orqali so‘roq bering va ularni birikma tarzida yozing.
- Sifatlarni o‘zi bog‘langan so‘zlar bilan birikma tarzida yozing.
- Sifatlarni aniq lab, o‘zi bog‘langan so‘zlar bilan birikma tarzida yozing. Ularning tagiga to‘lqinli chiziq chizing. Ma‘no turini qavs ichida ko‘rsating.
- Chiziqchalar o‘rniga sifatning ma‘no turlaridan mosini qo‘yib yozing.
- Sifatlarni o‘zi bog‘langan so‘zlar bilan birikma tarzida yozing. Ularning gapdagi vazifasini ayting.
- Sifatlarga ma‘nodosh (shakldosh, qarama-qarshi) ma‘noli sifatlar toping. Ular ishtirokida gaplar tuzing. Shakldosh so‘zlarning turkumini ayting.
- Rasm asosida “Oltin kuz“ mavzusida hikoyacha tuzing. Hikoyangizda sifatlardan foydalaning.

Tarqatma materiallar

“Assisment” metodi

1-variant

1. Test <i>Otlarning birlik va ko'plikda qo'llanilishi qaysi sinfdan boshlab o'rgatiladi?</i> a) 1-sinfda b) 2-sinfda c) 3-sinfda d) 4-sinfda	2. Ta'riflang. <i>Turlanish- ...</i>
3.Topshiriq. <i>Boshlang'ich sinflarda otni o'rgatishning vazifalarini sanang.</i> 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.	4. “So‘z turkumi” tushunchasi bilan tanishtirish uchun muammoli vaziyat yarating

“Assisment” metodi

2-variant

1. 1.Test <i>So‘z turkumlarini o‘rganishdagi metodlar to‘g‘ri ko‘rsatilgan qatorni aniqlang.</i> a) Evristik metod, yarim izlanishli muammoli metod, tarmoqlash metodi, mustaqil ish metodi, induktiv va deduktik metodlar b) O‘quvchilarning og‘zaki va yozma nutqini o‘stirish, lug‘atini yangi ot, sifat, son, fe’llar bilan boyitish, so‘zlardan to‘g‘ri foydalanish malakasini o‘stirish, til dalillarini kuzatish, savol-javob c) Ot, sifat, son, fe’l haqida tushuncha berish, bu so‘z turkumlariga oid so‘zlarni to‘g‘ri talaffuz qilish va yoza olish, suhbat, darslik bilan ishlash d) So‘z turkumlari: ot, sifat, son, fe’l, ravish haqida tushuncha berish, bu so‘z turkumlariga oid so‘zlardan nutqda to‘g‘ri foydalana olish, ko‘rgazmadan foydalanish	2. Ta'riflang. <i>Egalik qo‘shimchalari- ...</i>
3.Topshiriq. <i>Otlarning birlik va ko'plikda qo'llanilishini o'rgatish jarayonida o'quvchilar quyidagi ma'lumotlarni bilib oladilar:</i> 1. 2. 3.	4. “Turlanish” tushunchasi bilan tanishtirish uchun muammoli vaziyat yarating

“Assisment” metodi

3-variant

1. Test <i>Otlarning birlik va ko'plikda qo'llanilishi o'rganishda qaysi usuldan foydalaniladi?</i> a) Analiz b) Sintez c) Taqqoslash d) Umumlashtirish	2. Ta'riflang. <i>So'z turkumi- ...</i>
3.Topshiriq. <i>Boshlang'ich sinfda ot qanday izchillikda o'rganiladi?</i> 1. 2. 3.	4. “Egalik qo‘shimchalari” tushunchasi bilan tanishtirish uchun muammoli vaziyat yarating

“Assisment” metodi
4-variant

1. Test <i>To'g'risini moslang. 1. So'zlovchi 2.Tinglovchi 3. O'zga</i> a) III shaxs b) I shaxs d) II shaxs a) 1-b, 2-d, 3-a b) 1-b, 2-a, 3-d c) 1-a, 2-b, 3-d d) 1-a, 2-d, 3-b	2. Ta'riflang. <i>Taqqoslash- ...</i>
3.Topshiriq. <i>Boshlang'ich sinflarda otni o'rgatishning vazifalarini sanang.</i> 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.	4. “Ot yasovchi qo‘shimchalar” mavzisi bilan tanishtirish uchun muammoli vaziyat yarating

“Blits” texnologiyasi
(I variant)

T/r	Savollar	To'g'ri javob	Talaba ning javobi	Javoblar
1	Boshlang'ich sinflarda otni o'rgatish vazifalaridan biri	F		A. 3-sinfda
2	Qaysi sinflarda so'z turkumi sifatida otning belgilari o'rgatiladi?	D		B. Shaxs va narsani ifodalashidir.
3	Otning grammatik belgilari-	I		D. 1-2-sinflarda
4	Otlarning kelishik qo'shimchalari bilan o'zgarishi-	H		E. Ruchkam, ruchkang, ruchkasi

5	Otni o'rgatishga tayyorlov bosqichi qaysi sinfga to'g'ri keladi?	G		F. Otlarni egalik qo'shimchalari bilan to'g'ri qo'llash ko'nikmasini shakllantirish
6	Otlarning egalik qo'shimchalari bilan qo'llanishi:	E		G. Savod o'rgatish davriga
7	Otlarning leksik ma'nolari-	B		H. Turlanish
8	Qaysi sinflarda otga atama beriladi?	A		I. Birlik va ko'plikda qo'llanadi, egalik bilan o'zgaradi, kelishik bilan turlanadi

**“Blits” texnologiyasi
(II variant)**

T/r	Savollar	To'g'ri javob	Talabaning javobi	Javoblar
1	Otlarni egalik qo'shimchalari bilan to'g'ri qo'llash ko'nikmasini shakllantirish	G		A. Otlarning kelishik qo'shimchalari bilan o'zgarishi
2	1-2-sinflarda	F		B. Otni o'rgatishga tayyorlov bosqichiga to'g'ri keladi
3	Otlar birlik va ko'plikda qo'llanadi, egalik bilan o'zgaradi, kelishik bilan turlanadi	E		D. Otlarning leksik ma'nolari
4	Turlanish	A		E. Otning grammatik belgilari
5	Savod o'rgatish davri-	B		F So'z turkumi sifatida otning belgilari o'rgatiladi
6	Ruchkam, ruchkang, ruchkasi-	I		G. Boshlang'ich sinflarda otni o'rgatish vazifalaridan biri
7	Shaxs va narsani ifodalashidir	D		H. Otga atama beriladi
8	3-sinfda	H		I. Otlarning egalik qo'shimchalari bilan qo'llanishi

**“Blits” texnologiyasi
(III variant)**

T/r	Savollar	To'g'ri javob	Talabaning javobi	Javoblar
1	4-sinfda ot mavzusini o'rganishda-...	E		A. 4-sinfda
2	So'zlarni leksik ma'nosi asosida guruhlash mashqlari-	H		B. Ikkinchi darajali bo'lak
3	Otlarning birlik va ko'plikda qo'llanishini o'rgatishda qaysi usuldan foydalanildi?	I		D. Kishilarning ismi, familiyasi, otasining ismi, hayvonlarga qo'yilgan nomlar va geografik nomlarni bosh harflar bilan yozish ko'nikmasi shakllantiriladi
4	Otlarning kelishik qo'shimchalari bilan qo'llanishi:	G		E. Otlarning kelishiklar bilan turlanishi va kelishik qo'shimchalarining yozilishiga e'tibor qaratiladi.

5	Tushum kelishigida turlangan ot gapda qaysi vazifani bajaradi?	B		F. To'ldiruvchi
6	Otlarning egalik qo'shimchalari bilan qo'llanishi qaysi sinfda o'rgatiladi?	A		G. Uy, uyning, uyni, uyga, uyda, uydan
7	Boshlang'ich sinflarda otni o'rgatish vazifalaridan biri	D		H. Otlarni taqqoslash, o'xshash tomonlarini aniqlash, umumlashtirish ko'nikmasini o'stiradi
8	Kitobni qadrlamoq kerak. Tushum kelishigida kelgan otning sintaktik vazifasini aniqlang.	F		I. Taqqoslash

**“Blits” texnologiyasi
(IV variant)**

T/r	Savollar	To'g'ri javob	Talabaning javobi	Javoblar
1	Qachon otlarning kelishiklar bilan turlanishi va kelishik qo'shimchalarining yozilishiga e'tibor qaratiladi?	B		A. Otlarning egalik qo'shimchalari bilan qo'llanishi o'rgatiladi
2	So'zlarni leksik ma'nosi asosida guruhlash mashqlari-	E		B. 4-sinfda ot mavzusini o'rganishda
3	Taqqoslash usulidan	H		D. To'ldiruvchi
4	Uy, uyning, uyni, uyga, uyda, uydan	I		E. Otlarni taqqoslash, o'xshash tomonlarini aniqlash, umumlashtirish ko'nikmasini o'stiradi
5	Tushum kelishigida turlangan ot gapda qaysi vazifani bajaradi?	G		F. Boshlang'ich sinflarda otni o'rgatish vazifalaridan biri
6	4-sinfda nimalar o'rgatiladi?	A		G. Ikkinchi darajali bo'lak
7	Kishilarning ismi, familiyasi, otasining ismi, hayvonlarga qo'yilgan nomlar va geografik nomlarni bosh harflar bilan yozish-	F		H. Otlarning birlik va ko'plikda qo'llanishini o'rgatishda foydalanildi
8	<i>Yozuvchilar yangi kitobni ommaga taqdim qilindi.</i> Tushum kelishigida kelgan otning sintaktik vazifasini aniqlang.	D		I. Otlarning kelishik qo'shimchalari bilan qo'llanishi

Topshiriq. 1-variant

Berilgan matndan fonetik xatolarni toping. Berilgan xato harflardan so'zlarni hosil qiling. va ular haqida qisqacha ma'lumot bering.

FUTBOL O'YINI TARIXIDAN

XVIII asrda futbol o'yini keng tur oldi. Ba'lan o'yinda har bir tomondan besh yuz kishi maydonga tishardi. To'pni shahar bo'klab ma'lum bir joyga birinchi eltvan komanda g'olib sanalardi. Qo'y terisidan tikilib, ichiga latta-puttalar to'ldirilgan tap tepikardi. Futbo'lni ingliz qirollari ko'p marta tapiqlaganlar, lekin o'yin dalom etaverardi. XIX asrda futbol sport tiriga kiritildi va o'n uchta o'yin qoidasi ishlab chikildi.

Otlarda birlik
va ko'plik

Topshiriq. 2-variant

Berilgan matndan fonetik xatolarni toping. Berilgan xato harflardan so'zlarni hosil qiling. va ular haqida qisqacha ma'lumot bering.

INSHELARDAN KO'CHIRMALAR

Barno debdi: „Pagtamiz
Momiq parga axshaydi“.
Ra'no debdi: „Paxtamiz
Xuddi zalga o'xshaydi“.
Uni oppoq bulitga
Qiyos qilibdi Davron,
„Muzkaymoqning qo'zi u“,
— Debdi hazilkash O'mon...
Inshoshini shindayin
Tugamibdi Shouzoq:
„Asli pachta qardekmas,
Dasamning sochidik oq“.
(Abdurahmon Akbar)

Otlarda egalik
qo'shimchasi

Topshiriq. 3-variant

Berilgan matndan fonetik xatolarni toping. Berilgan xato harflardan soʻzlarni hosil qiling. va ular haqida qisqacha maʼlumot bering

CHUGOLILAR

Chumolilarning ruri juda koʻp. Alar pastliklamda yashaydim. Dalalarda yashaydi. Oʻrmanlarda yashayti. Qirlarda yashiydi. Yer yuzida och sarik chubolilar uchraydi, jegarrang chumolilar uchlaydi. Qora chumolilar uchraydi. Sarig chumolilar uchraydi. Ular mivali bogʻlarda zaralli hasharatlarga qiron keltiradi. Ular paxtazorlarda zararli hasharotlarga qiron kiltiradi.

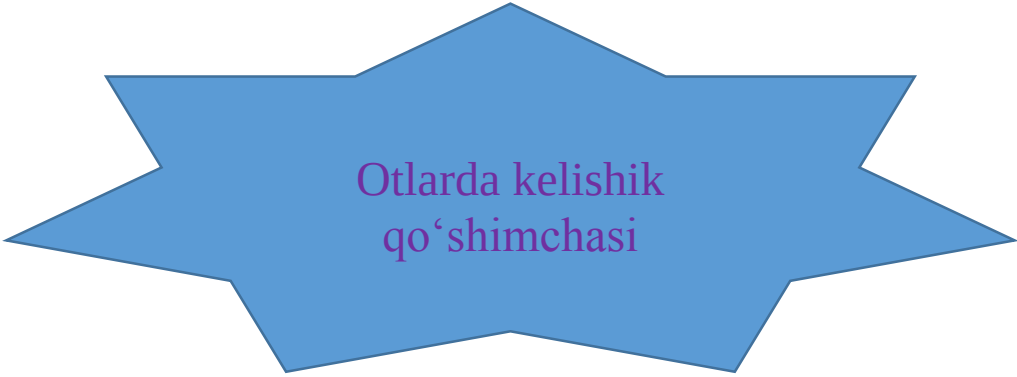
Otlarning grammatik
belgilari

Topshiriq. 4-variant

Berilgan matndan fonetik xatolarni toping. Berilgan xato harflardan soʻzlarni hosil qiling. va ular haqida qisqacha maʼlumot bering

YALPIZ

Yalkiz — xushboʻy oʻsimlek. Bu ajoyib oʻsimlil. Oʻzbekistonda bir qancha xillari bor. Erta bahorda koʻsharib chiqqan yalpiz tirib, somsa yopishadi, chuchvara tayyorlashadi. Barka barglari taomlarga solishadi. Mahalliy qaholi yalpiz barglari qoʻritib, turshakka aralatirishadi. Matijada ularga qurt chushmaydi. Yalpaz nafas yoʻllari va ovqat hazm qilish aʼsolari faoliyati yaxshiliydi.

Otlarda kelishik
qoʻshimchasi